

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩ ΚΩ
ΒΟΥΡΙΝΗΣ ΠΗΓΗΣ.

— 000 —

Α'. Περιγραφή.

Παρά τὰς παραλίας τῆς Μικρῆς Ἀσίας ὅλως ἀντικειμένη εἰς ἀπόστασιν πέντε μιλίων τῇ Ἀλικαρνασσὶ καίται ἡ μία τῶν Σποράδων Λωρική νῆτος Κῶς, πατρὶς τοῦ Ἰπποκράτους, τοῦ Ἀπελλοῦς καὶ πολλῶν ἐξοχούστων τῆς ἀρχαιότητος ἀνδρῶν, νῆτος, κατὰ Στράβωνα (1), παρουσιάζουσα θεὰν τοῖς καταπλέουσι γοητευτικωτάτην, καὶ, ὡς ὁ περιηγητὴς Thevet περιγράφει, «Telle que soubz le ciel n'y a lieu plus plaisant que celui-là, veu les beaux jardins odoriférants, que vous diriez que c'est un paradis terrestre» (2). Αὕτη περὶ τὰ μέτα τῆς ὀρύδος τοῦ ὑψηλοτέρου ὄρους ἔχοντος ὕψος μὲν 2810 ποδῶν, τὸ δὲ ὄνομα Δίκτος, φέρει ἀρχιτεκτονικόν τι μνημεῖον, τὴν πηγὴν τοῦ Ἰπποκράτους κατὰ τινος περιηγητῆς, Βορίναν δὲ κατὰ τοὺς ἐγγχωρίους, ἔργον ἐν ᾧ ἀπεικονίζεται οἰκοδομὴ λίαν ἀρχαία καὶ χαρακτηρ ἱκανῶς μοναδικὸς πρὸς κατασκευὴν πρωτοτύπου εἰκότος. Πρὸς ταύτην φέρει ὁδὸς ὀμαλὴ τοὺς περιηγητὰς καὶ τοὺς θιάσους τῶν εὐθύμων νησιωτῶν, οἵτινες πολλάκις τοῦ ἔτους, ἰδίᾳ δὲ τὸ ἔαρ, ὁρμώμενοι πανοιᾷ ἀπὸ τῆς ἐπὶ παραλίου πεδιάδος ἐκτεινομένης πόλεως αὐτῶν κάτωθεν τῆς Βουρίνης, προστρέχουσι μεθ' ὥραν ὡς μίαν εἰς ἐπιλόριον γοητευτικωτάτην θέσιν, ἐν ᾗ πλάττανται, αἵγειροι καὶ πιτύαι κατὰσκιάζουσι περιτείχισμα ἐπιμελῶς ἐξαιργασμένον· τὸ δ' ἡρέμα ἐγγύς αὐτῶν κατερχόμενον ἱερὸν ὕδωρ κελαρύζει ὑπὸ τοὺς ὑπογείους ὀχετούς, καὶ συναποτελοῦν ἀρμονίαν μετὰ τῶν στεναγμῶν τῶν τρυγόνων, τῶν ὠδῶν τῶν κορυδαλῶν καὶ ἀκανθιδῶν, τοῦ θροῦ τῶν συμπύκνων δένδρων καὶ τῶν περὶ τὰ διαυγῆ ὕδατα βόμβων τῶν μελισσῶν, ἐνθουσιᾷ καὶ τέρπει ἐπὶ μᾶλλον τοὺς ἐκθεσθαιχθευμένους συμποσιαστάς. . .

Ἀπὸ τῆς γραφικῆς ταύτης ἀπόψεως ὁ ἐνθουσιῶν παρατηρητὴς ἀπειθύνων τὸ βλέμμα πρὸς ἀνατολὰς ἀδυνατεῖ ν' ἀποχωρισθῇ, ἐφ' ὅσον κάτωθεν μὲν αὐτοῦ κατοπτεῦει τὴν πόλιν μετὰ τὸ κήπων καταφύτων, καὶ πεδιάδα διηνεκῇ καὶ δένδρυστόλιστον, ἀπέναντι δὲ τὰς κορυφὰς τῆς Ἀσίας παραλίας, αἵτινες σχηματίζουσαι ἡμικύκλιον τερπνότατον καὶ ἀντικρύζουσαι κατὰ τὰ ἄκρα πρὸς ἕτερον ἡμικύκλιον, τὸ τῆς νήσου, ἀποτελοῦσι τὸν Κεραμεικὸν λεγόμενον κόλπον, ἐν ᾧ σαλεύονται πλοῖα πολλὰ διὰ τὸ ἐπικαιρον τῆς νήσου· ἐκτὸς δὲ τοῦ κόλπου πρὸς τὸ πέ-

λαγος καθορᾷ νερεϊώδεις νήτους ὥστε λάρους ἐπικαθημένους ἀνέτως ἐπὶ τῆς θαλάσσης. . .

Καὶ τοιαύτη μὲν πως ἡ ἀπὸ τῆς πηγῆς θεᾶ. Ἀς ἐπισκεφθῶμεν δὲ νῦν καὶ αὐτὴν ταύτην.

Παρά τὰ πλευρὰ τοῦ βουνοῦ παρίσταται θύρα ταπεινὴ, δι' ἧς ἀνοίγεται ἡ πρὸς τὴν Βουρίναν εἰσοδος. Ὑπερβαίνοντες δὲ τὴν φλιάν ταύτης εὐρισκόμεθα ὑπὸ τὸ ὄρος ἐντὸς παρόδου θολωτῆς, ἥτις ἐν μέρει μὲν εἶνε λελαξευμένη ἐντὸς σπιλάδος, τὰ πλεῖστον δὲ ἀποτελεῖται διὰ τειχοποιᾶς στερεᾶς ἐκ μεγάλων τετραγώνων λίθων λελαξευμένων. Πρὶν δὲ διανύσωμεν δύο μέχρι τριῶν βημάτων ὁδόν, ἡ πάροδος (μακρυνάρι) κλίνει πρὸς ἀριστεράν, καὶ σκύτος ἐντεῦθεν περικλύπται τοὺς ὀφθαλμούς. Ἡ πάροδος αὕτη ἔχει πλάτος μὲν 0, 95, ὕψος δὲ περὶ τὰ δύο μέτρα, τὸ δὲ μῆκος 31 μέτρ. Ὑπὸ τὸ ἐδάφος τῆς παρόδου, κατὰ τὸ μέσον, διέρχεται ὁ ἐκ τοῦ βάθους τῆς πηγῆς ὁρμώμενος ὀχετός, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν τῆς εἰσοδοῦ εἶνε κεκαλυμμένος, τὸ δὲ λοιπὸν μέρος ἀποκαλύπτως ὡς σχηματίζει ἐκατέρωθεν στιβάδας (πεζούλια), ἐφ' ὧν βαίνοντες, ἐνῶ στηρίζομεν τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν τοίχων τῆς παρόδου, προχωροῦμεν θαρράλως. Περαινόντες δ' οὕτως ὁδὸν 24 μέτρων προσκρούομεν ἀμφοτέρωθεν εἰς παραστάδα, τετράγωνον στήλην (ἐὰν μὴ φωτιζόμεθα ὑπὸ λαμπάδος), ἥτις εἶνε μὲν ἐμβεβλημένη εἰς τὸν τοίχον, ἐξέχει δὲ μικρόν καὶ φέρει πλάτος 0, 93. Ταύτην ὁμοῦς ἀφ' οὗ παρέλθωμεν, ἐξαίφνης πλήττει τοὺς ὀφθαλμούς ἡμῶν τὸ ἐπιθυμητὸν τοῦ ἡλίου φῶς. Μετὰ δὲ τὴν διάβασιν 4, 95 διὰ θύρας ὑψηλῆς ὑπὲρ τὰ 2 μέτρα καὶ ἀνωθεν κυκλοτεροῦς, εἰσερχόμεθα εἰς θάλαμον σχῆμα ἔχοντα κοίλου κώνου, ὅστις ὀκοδομημένος ἐκ λίθων ξεστῶν εἰς ὀριζοντεῖους δόμους κυκλοτερεῖς, κατὰ τὴν κατασκευὴν τῶν κυκλωπέων τειχῶν, ἀνέρχεται πρὸς τὸ ὄρος, ἐξ οὗ φεγγίτης πλάτους 0, 92 φωτίζει τὸ ὑποχθόνιον ὄρυγμα. Ἐχει δὲ ὕψος ὁ θάλαμος 10, 73, ἐξ ὧν τὰ μὲν 7, 73 ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἀποτελοῦσι τὸ ὕψος ἐντελεστάτου κώνου, τὰ δὲ 4 ἐντεῦθεν μέτρα μέχρι τοῦ φεγγίτου εἶνε τὸ ὕψος κυκλοτεροῦς ἀναβάσεως πλάτος ἐχούσης 1, 75. Ἡ εἰσοδος τοῦ θαλάμου τούτου ἀντικρύζει ἄλλην τῆς αὐτῆς μὲν κατασκευῆς, μὴ κειμένην δὲ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄξονος· ἐντὸς λοιπὸν ταύτης σχηματίζουσας θαλαμίσκον ζοφερὸν ἐκ τετραγώνων καὶ καμπύλων λίθων λελαξευμένων, μένει ἔγκλειστος βράχος ὅστις προτείνων τρεῖς ἄκρα καὶ σχηματίζων οἶονεῖ τρεῖς κόλπους, ἀποτελεῖ τὴν ἑδραν τοῦ ἱεροῦ ὕδατος. Ἐνταῦθα ἀκίνητον ὅλως μένον τὸ ὕδωρ ἐξέρχεται δι' ὀχετοῦ ἀσκεποῦς καὶ πεπατημένου ἐκ κεράμων κατερυθρωμένων, καὶ τὸν γλυκὺν αὐτοῦ κελαρυσμὸν ἐκπέμπει ὑποδεξιούμενον εὐμενέστατα τοὺς ἐνθουσιώδεις συμποσιαστάς.

Ἄλλ' ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ παναρχαίου τούτου κτιρίου δὲν ἤρκεσθαι εἰς τὴν περιγραφῆσαν ταύτην μόνον οἰκοδομήν. Ἀνωθεν τῆς πρὸς τὸν κωνοειδῆ θάλαμον εἰσοδοῦ, εἰς ὕψος 2, 45 ἀπὸ τοῦ ἐδάφους φαίνεται ἡνεωγμένη θυρὶς τετράγωνος, ἥτις ἀποκαλύπτει διάδρομον μῆκος 11 μέτρων καίμενον ἀμέσως ὑπεράνω καὶ παραλλήλως τῆς σκητενῆς παρόδου περὶ ἧς

(1) Στράβ. 14, 637 « ἡ μὲν πόλις οὐ μεγάλη, κάλλιστα δὲ πασῶν συννηρισμένη, καὶ ἰδεσθαι τοῖς καταπλέουσιν ἡδίστη. . . »

(2) Διὰ τὸ εὐδαίμον τῆς νήσου καλεῖται καὶ παρ' Ὀμήρῳ εὐνασιόμένη Κῶς (Ἰλ. Ξ, 255—ο, 28), οὗ χάριν, σημειοῖ ὁ Εὐστάθιος, καὶ παροιμία ἐπιπολάζει οὐ παλαιά τὸ, ὅν οὐ θρέφει Κῶς, ἐκείνου οὐδὲ Αἴγυπτος.

ὠμιλήσαμεν, καὶ φέροντα κατασκευὴν ὁμοίαν πρὸς τὴν τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος. Ἀπολήγει δὲ οὗτος εἰς θυρίδα κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ βουνοῦ κατασκευασμένην.

B'. *Ερρυγαι.

§. Α. Τίς ὅμως ἡ χρῆσις τῆς ἀνωτέρας αὐτῆς παρόδου καὶ τῆς ἐν τῇ κυρίᾳ παρόδῳ προεκβολῆς τῆς παραστάδος; Ἄλλως ἀδύνατον εἶναι, λέγει ὁ Τοξίερως (3), νὰ ἐξηγηθῇ τὸ χρησιμὸν αὐτῶν, εἰμὴ μόνον οὕτω α ἴσως ἐτίθετο ἐκεῖ θύρα τις, ἥς τινος κλειόμενης τὸ ὕδωρ ὑφούτο μέχρι τῆς ὑπερκειμένης παρόδου καὶ ἀπετέλει μικρὰν δεξαμενὴν. Οἱ Κῶροι ὅμως σήμερον οὐδόλως ποιῶσι χρῆσιν αὐτῆς. Προσέτι ἐπειδὴ τὸ ὕδωρ ὑφούται ἐν ἰσοσταθμίᾳ μέχρι α β, γ δ, ἡδύνατο νὰ ἀντλῶσιν οἱ κάτοικοι ἀπὸ τοῦ ἄνω μέρους τοῦ λόφου ὡς ἐκ τοῦ φρέατος. α Ὁ Ῥώσιος (4) ὅμως οὐδεμίαν ποιῶμενος μνείαν τῆς παραστάδος πιθανολογεῖ ὅτι ἡ ἀνωτέρα ἐκείνη παρόδος ἐχρησίμευε πρὸς τὴν εἰς τὸν κωνοειδῆ θάλαμον εἰσαγωγὴν φωτὸς καὶ ἀέρος. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ μὲν ἀπὸ τοῦ φεγγίτου καταπαμπόμενον φῶς εἶναι ἱκανόν, ἡ δὲ θυρίς ἐκείνη κατέχει θέσιν οἷα οὐδόλως χορηγεῖ φῶς, ἡ δὲ τῆς παραστάδος ὑπαρξίς καθίσταται ἀνεξήγητος, πιθανολογεῖται μᾶλλον ἢ τοῦ Τοξιέρου εἰκασία.

§. 2. Τὸ κτίριον τοῦτο κατὰ μὲν τὸν Laeroix, (5) ἀξιώσαντα δύο λέξεων τὴν Βούριναν, φέρει κατασκευὴν τῶν κυκλωπέων ἔργων, καὶ γέννημα τῆς ἀρχαιοτάτης ἐποχῆς ὅν, φαίνεται πως σύγχρονον πρὸς τὸν ἠθυσαυρὸν τοῦ Ἀτρέως ἐν Μηκύναις· ὁ πλεῖστος δὲ τοῦ Laeroix γράφας Τοξιέρως φροναί ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἐποχὴ τῆς Βουρίνης, ὅτι ὅμως φέρει χαρακτῆρα αὐτόχθονα. Ἐπὶ δὲ τούτοις ἀποφαίνεται σὺν τῷ Ῥωσσίῳ ὅτι ἡ μόνη οἰκοδομή, πρὸς ἣν φαίνεται παραπλησία, εἶναι ὁ θησαυρὸς τοῦ Ἀτρέως ἢ ὁ τάφος τοῦ Ἀγαμέμνονος (6). Καὶ ἀληθῶς καὶ ὁ τάφος ἐκεῖνος φέρει πρῶτον μὲν θάλαμον στρογγύλον ἐξ ὕψους φωτιζόμενον, β) δὲ ἕτερον μικρότερον θάλαμον μὴ καίμενον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἄξονος τῆς εἰσόδου, γ) εἰσοδὸν παραδοειδῆ, καὶ δ) ὀπὴν ἀνωθι τῆς θύρας συγκαινωνοῦσαν μὲ παρόδον τινα κρυφίαν. Ἄλλ' εἰ καὶ ἡ συμμετρία τῶν δύο κτιρίων εἶναι πολλῶν διάφορος, εἶναι ὅμως μοναδικὴ ἡ ἐπιτυχία τοσαύτης ἀναλογίας πηγῆς πρὸς τάφον. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸ ἐν Ῥώμῃ Τυλλιανὸν οἶκημα τοῦ ἐκεῖ δεσποτηρίου παρίσταται παρεμφερὲς τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο.

α Μόνον δὲ ἡ ἀψὶς μετὰ τῶν σφηνοειδῶν πετρῶν α τῶν κλειουσῶν τὴν κορυφὴν τοῦ θόλου, ἐπιλέγει ὁ Τοξιέρως, ἥθελεν ἴσως ἀφαιρέσει ἀπὸ τοῦ ἀρχιτεκτονήματος τούτου τὸν ἀρχαϊκὸν αὐτοῦ χαρακτῆρα. Ἀλλὰ πρέπει πρὸς τοῦτο νὰ ἀναμνησθῶμεν τὰ Cloaca Maxima (7) τῆς Ῥώμης τὰ εἰς

α τὸν Ταρκύνιον ἀποδιδόμενα (π. X. 626—636). β Ἄλλ' εἰ καὶ οὕτως ἀποδείκνυται ἡ ἀρχαιότης τῆς πηγῆς, ὅμως συνάδοντες πρὸς τὴν ἀληθῆ γνώμην τῶν ἀρχαιολόγων ὡς πρὸς τὴν θεωρίαν τῶν σφηνοειδῶν πετρῶν, καθ' οὓς αὐταὶ εὑρηνται εἰς ἀρχαιότατα ἐν Ἑλλάδι ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα, οὐδόλως ἐνδοιάζομεν νὰ ἀναγάγωμεν εἰς ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν τὴν οἰκοδομὴν τοῦ κτιρίου.

Τὸ ὅρος, ὅπερ ἐπικαλλόμεναι ἡ πηγὴ αὕτη τοῦ Ἰπποκράτους, ὡς ἀνευ λόγου καλοῦσιν αὐτὴν τινεὶ περιηγήται, σχηματίζει εἶδος ἀμφιθεάτρου στρεφομένου πρὸς τὴν πόλιν καὶ συνίσταται ἐκ λευκῆς γῆς.

§. 3. Τὸ ὕδωρ εἶναι ἀρίστης ποιότητος. Καὶ ἴσως δὲν εἶναι ἄτοπον νὰ πιστεύσωμεν ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαιότητα ἀπήλασε θεραπευτικῶν τινῶν ἀρετῶν, ἐπιμαρτυρούσης εἰς τοῦτο ἐπιγραφῆς παρὰ τὸν ὀχετὸν, ἥτις ὅμως σήμερον ἐξηλήθη (8).

Σαραπίδισι Θεοῖς πᾶσι θεραπεύσεις Ἀπολλωνίῳ δὲ Ἀλεξανδρεὺς χαριστεῖα.

Ἄλλ' ἴσως ἀπετέλει μέρος ἀναθηματικῆς τινος ἐπιγραφῆς κειμένης ἐν Ἀσκληπιείῳ πρὸς τὴν εἰς τοὺς θεραπευτικοὺς θεοὺς εὐγνωμοσύνην. Οὕτως δ' ἡδύνατο ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη νὰ τύχῃ ἐπιτυχέστερας ἐρμηνείας ἐκ τοῦ κατωτέρου παρατιθέμενου χωρίου τοῦ Γαληνοῦ, ἐξ οὗ γίνεται δῆλον ὅτι παρὰ τὴν Βούριναν ἱδρυτο Ἀσκληπιεῖον. Ἄλλ' εἰ καὶ ἐκ πρώτης ἀρετηρίας παραδεχόμεθα δύο ἐν Κῷ Ἀσκληπιεῖα ἀπέχοντα ἀλλήλων ἑλασσὸν γερμανικοῦ μιλλίου, τὸ μὲν παρὰ τῇ Βουρίνῃ (Γαλην.), τὸ δὲ ἐν τῷ προαστείῳ τῆς πόλεως (Στραβ. 657), ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ ἱατρικοῦ ποιητοῦ Ἀνδρομάχου συγκατάταξις τοῦ ἱεροῦ τούτου τοῦ Ἀσκληπιεῖο μετὰ τῶν ἐν Τρίκλῃ, Ῥόδῳ καὶ Ἐπιδαύρῳ περιεβλέπτων Ἀσκληπιείων, καὶ ἡ ἐν μικρᾷ ἀποστάσει ἱδρυσις δύο Ἀσκληπιείων, ὧν τοῦ ἐνὸς οὐδαμοῦ γίνεται πως μνεία ἐμβάλλουσιν εἰς ἀμφιβολίαν, καθίσταται πρόδηλον ὅτι ἡ λέξις Βούρινα κεῖται ἀντὶ τῆς Κῶς, μνημονευομένου τοῦ περιδόξου σχολείου τῆς ἱατρικῆς (9) καὶ ἱεροῦ οἰκητηρίου τοῦ Ἀσκληπιεῖο.

§. 4. Τὴν πηγὴν ταύτην καλεῖ ὁ Κῶς Νικάνωρ, ὑπομνηματιστὴς τοῦ Θεοκρίτου ἀκμάσας ἐπὶ Ἀδριανοῦ (μ. X. 117) Βούριν ὡς ἐξ αὐτομάτου ἐκρέουσιν ἀπὸ βινὸς βοός. Μνημονεύει δ' ἐτι ναύτης ὁ ἱατρικὸς ποιητὴς Ἀνδρομάχος παρὰ Γαληνῷ περὶ Ἀντιδ. (Τομ. 14 σελ. 42) ἐν τῷ

Εἴτε δὲ Τρικκαῖοι, εὐχόμενοι ἔχουσι λόφοι,
ἢ Ῥόδος ἢ Βούρινα ἢ Ἀγχιάλη Ἐπιδαυρος.

Καὶ Φιλητᾶς ὁ Κῶς γραμματικὸς καὶ ποιητὴς ἐν τῷ
« Δάσσατο δ' ἐν προσχώσῃ μελαμπέτριο Βορίνης », (10)

(8) Ἐξηφανίσθη ἴσως ἐπὶ τοῦ διοικητοῦ Μουσταφᾶ-Βέη (1842-44) ὅστις τὴν βιβλιοθῆκάν αὐτοῦ μανίαν ἐξέτινε καὶ ἐπ' αὐτῶν τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, διατάττων τὴν καταστροφὴν τῶν ἐπιγραφῶν καὶ παντὸς καλλιτεχνικοῦ ἔργου.

(9) Ἀσκληπιεῖον, Στραβ. 374 καὶ 657.—Βαλερ. Μάξ. 1, 19—Δίων Κασσ. 51, 8—Βαέρ.—Παυσ.—Πλιν. 33, 10, 36—Dapper Voyage en Archipel.—Litté, Oeuvres d'Hippocrate, Introduc.

(10) Ἀνθολ. Δωρικὴ ὑπὸ Bergk σελ. 115. Ἐνθα φέρεται ἡ

(3) Charles Texier Description de l'Asie mineure. Τομ. 2, σελ. 310.

(4) Reisen auf den griechischen Inseln von Ludwig Ross. Τομ. 3, σελ. 153.

(5) Hes de la Grèce par Laeroix. σελ. 201.

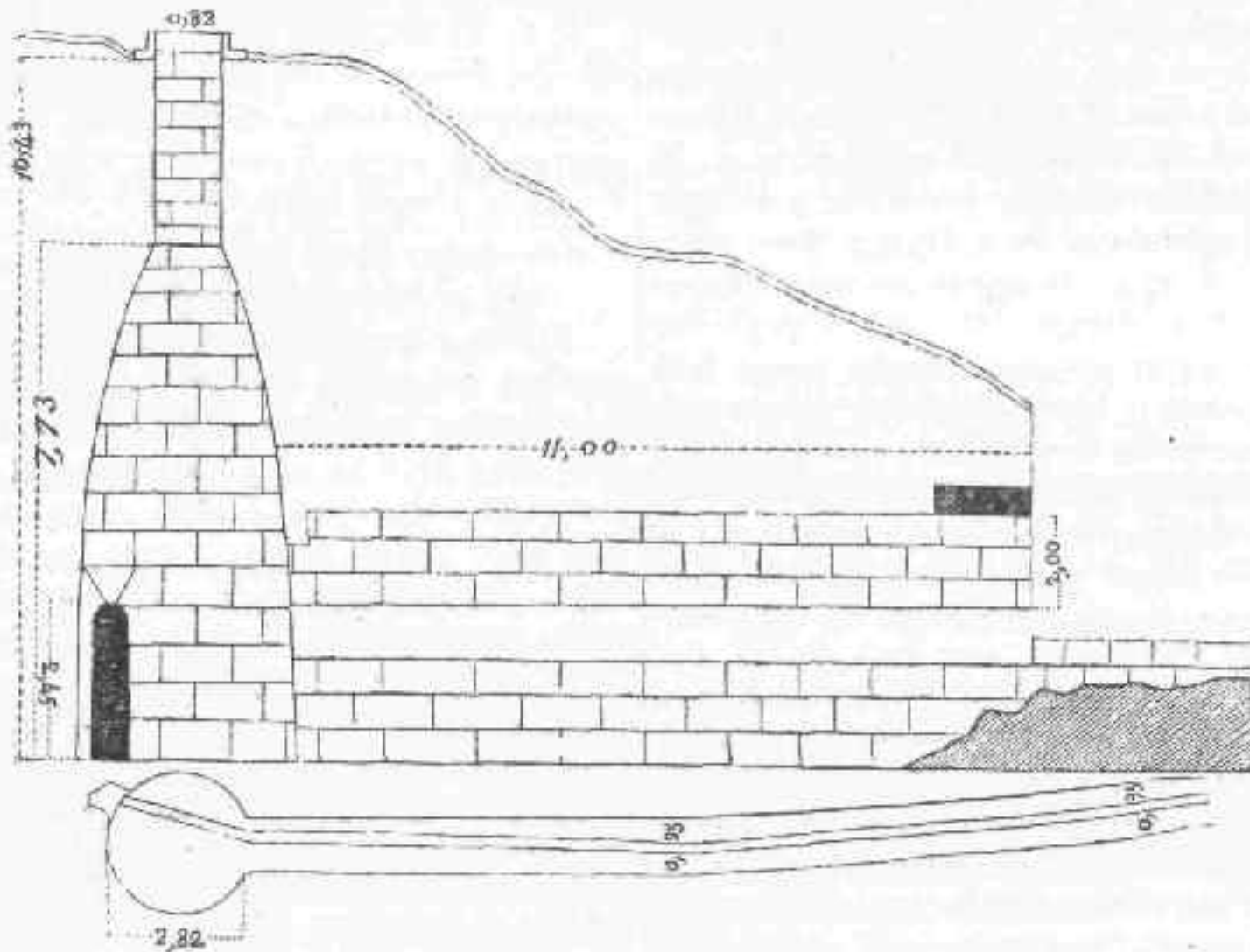
(6) Ἀρχαιολ. τ. τεχν. Ῥωσσίου. Ἀθήνησι σελ. 91.

(7) Histoire Romaine par Niebuhr. σελ. 375 ἐξ.

καὶ ὁ Εὐστάθιος παρ' Οἰκρ. σελ. 309, 2° « Καὶ παρὰ τῷ Θεοκρίτῳ δὲ Βούρινα, πηγὴ δὲ αὕτη καλουμένη οὕτω διὰ τὸ προτομήν τινα εἶναι αὐτοῦ ἐοικυῖαν ῥινὶ βοῦς ». Καὶ ὁ αὐτὸς παρὰ Διονυσ. τῷ Περιηγητῇ 541° « Βώκρος ποταμός ὡς ἂν εἴποι τις βουκέραλος, καθὰ καὶ πηγὴ τις « ταλική (11) παρὰ Θεοκρίτῳ βοῦς ῥινὶ παρονομαζομένη », καὶ τελευτῶν ὁ Θεοκρίτος (Εἰδουλ. 7, 6) ἐν τῷ

Χάλκωνος, Βούρειαν θς ἐκ ποδὸς ἄνυσε χράταν
αὐ γ' ἐνερευσάμενος πέτρα γόνυ (12) τὰς δὲ παρ'
αὐτὰν

Ἐκ τῶν διαφόρων ὁμοίως ἐνταῦθα ἀπαντωμένων γραφῶν Βούριναν, Βούρριναν, Βούριναν, Βούρειαν, Βούρειαν, Βουριέαν, Βουρρείαν, καὶ τῆς παρὰ Νικάνωρι Βούρριν καὶ παρὰ Φιλητᾶ Βορίνην προκρίτεον τὴν γραφὴν Βούριναν διότι ταύτην φέρουσιν ἔξ κώδικες, πρὸς δὲ αἱ δύο προσημειωθεῖσαι μαρτυρίαι τοῦ Εὐσταθίου οὗ τινος τὴν ἐνταῦθα γινομένην ἐτυμολογίαν ἐκ τοῦ βοῦς-ῥιν ἀντιπαραβάλλοντες πρὸς τὸ « ἀντίρρινα, πόα τις ἦν καὶ βουκράνιον καλοῦσι » (Γαλήν Γλωσσαρ. 436), καὶ πρὸς τὸ « ἀντίρρινον-καρπὸν φέρει μύσχου ῥισὶν ὅμοιον (Διοσκορ.) καὶ εἰς μέγα ἔτυ-

Πηγὴ Ἰπποκράτους ἐν Κῶ.

αἰγίροι πελίας τε ἐὺσχιον ἄλσος ὕφαινον
χλωροῖσιν πετάλοισι κατηρεφέες κομῶσαι.

γραφῇ δάσκατο, ἀνθ' ἧς ὁ Ἑίνσιος γράφει Νάσσατο=κατώκησεν. Ἄλλ' ἡ γραφὴ τῶν χειρογράφων σημαίνει τὸ ἐμέρισε θρόνονα νὰ ἀποτελῇ μετὰ τοῦ ἡγουμένου. Ἐλλείποντος στίχου αὐτοτελὴ ἔννοια. Χάριν δὲ τοῦ μέτρου, γραπτέον δάσκατο. Τὸ δὲ μελαμπέτροιο εἶνε διόρθωσις τοῦ Ἑίνσιου ἀντὶ τῶν ἐν χειρογράφοις σελασπέτροιο εἶνε διόρθωσις τοῦ Ἑίνσιου ἀντὶ τῶν ἐν χειρογράφοις σελασπέτροιο καὶ μελαμπέτροιο. Ἐς τινες ὁ Λοβεκκίος θεωρεῖ ἐνκνέας τῶν κανόνων τῆς γλώσσης. Χειρόγραφα τινε φέρουσι Βουρρίνης. Κοινῶς δὲ Βορίνης. ἦτις μᾶλλον παραδεκτὴ ὡς συμφωνοῦσα μὲ τὸ μέτρον τοῦ στίχου· ὅθεν καὶ ἡ διόρθωσις Βουρρίνης εἶνε ὅλως περιττή.

(11) Ἐσφαλμένως ὁ Εὐστάθιος καλεῖ τὴν παρὰ Θεοκρίτῳ πηγὴν Ἰταλικήν ὡς διαφωνῶν πρὸς τὰς μαρτυρίας τῶν ὑπομνηματιστῶν τῶν θαλυσιῶν Θεοκρίτου καὶ τὴν ἐν Κῶ ὑπαρξίν τῆς πηγῆς (Hermann. Opuscul. E, σελ. 79).

(12) Τὴν ἔννοιαν τῶν δύο δυσερμηνεύτων στίχων περιγραφόντων τὴν κατασκευὴν τῆς πηγῆς καὶ ἐπιδεχομένων πλείονας τῶν τεσσάρων ἐξηγήσεων, παραπέμπομεν, ἐπειδὴ ἡ ἐξέτασις τούτου δὲν εἶνε τοῦ παρόντος καιροῦ, εἰς ἀρχαῖα σχόλια Θεοκρ. ἐκδ. Αἰγερὰ καὶ διαφόρους τοῦ Θεοκρίτου ἐκδόσεις.

μολ. ἐν λεξ. Βουκεράς, ὑπερ ἧν ὄνομα πηγῆς ἀπὸ τοῦ κέρατος τοῦ βοῦς παρονομαζομένης. πειθόμεθα νὰ παραδεχθῶμεν ὡς ὀρθοτάτην τὴν γραφὴν Βούριναν (Lobbeck. Παραλειπ. σελ. 466).

§. 5. Παράγεται δὲ κατὰ τοὺς ὑπομνηματιστάς ἡ ἐκ τοῦ Βοῦς-ῥιν, εἴτε διότι ὑπῆρχεν ἐκεῖ προτομή τις ὁμοιάζουσα πρὸς ῥίνα βοῦς, εἴτε διότι ὡς ὁ Κῶος Νικάνωρ λέγει, ὁ τόπος ἐξ οὗ ἐξεργάγη ἡ κρήνη αὐτοφυῶς ὁμοιάζει πρὸς ῥίνα τοῦ ζώου τούτου, ἢ ἐκ τοῦ βου, ἐπιτακτικοῦ μορίου, καὶ τοῦ ῥέω=πολύρρους, ὡς βούπαις ταυτόν ἐστι τῷ μέγας παῖς, ἢ ἐκ τοῦ βοῦς-ῥέω διότι ἔρρεε τὸ ὕδωρ ἀπὸ κεφαλῆς βοῦς ἐκ λίθου πεποιημένης. Ἀλλὰ πᾶς τις ἀναμυληκτικῶς συνάδει πρὸς τὸν Νικάνωρα, αὐτόπτην μάρτυρα τῶν πραγμάτων.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, τὸ οὐσιαστικὸν τοῦτο ὄνομα Βούρινα ἐκ δύο οὐσιαστικῶν σύνθετον ὄν, ἀλλ' εἰς τὴν γ' κλίσειν ὑπαγομένων, εἶναι τὸ μόνον παράδειγμα τὸ ἀποτελοῦν ἐξαιρέσιν εἰς τὸν παρὰ Λοβεκκίῳ κανόνα, καθ' ὃν τὰ δύο εἰς ἓν συντιθέμενα οὐσιαστικά, ὡς βορβορόπη, χρυσομίτρη, χρυσοκόμη, ἀνδρο-

λήμη οὐδέποτε ὑπάρχοντα εἰς τὴν τρίτην τῶν πτωτικῶν κλίσιν.

§. 6. Καὶ ταῦτα μὲν καὶ περὶ τῆς λέξεως· πότε ὁμοῦς ἐκτίσθη ἡ περίβλεπτος αὕτη πηγὴ καὶ ὑπὸ τίνος· Ἡ μόνη μαρτυρία, καθ' ἣν δυνάμεθα νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἶνε τὸ προμνημονευθὲν χωρίον τοῦ Θεοκρίτου ἐν Θαλυσίαις. Ἡ πηγὴ αὕτη, ἣν βεβαίως ἐπεσκέφθη ὁ Θεοκρίτος εἰς Κῶ καταπλεύσας, ἐθεωρεῖτο ἡδὴ ἀρχαιοτάτη ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἀνήγε τὴν ἀρχὴν εἰς Χάλκωνα. Οὗτος παρὰ μὲν Θεοκρίτῳ (ἀνωτ.) ἀναφέρεται ἀπλῶς κτίτης τῆς Βουρίνης, παρὰ δὲ τοῖς ὑπομνηματισταῖς καλεῖται βασιλεὺς τῆς Κῶ, υἱὸς τοῦ Εὐρυπύλου καὶ τῆς Κλυτίας, ἣν δὲ ἡ Κλυτία θυγάτηρ Μέρπος, γαμηθεῖσα δὲ Εὐρυπύλῳ τῷ βασιλεῖ τῶν Κῶν ἐγέννησε τὸν Χάλκωνα τὸν τὴν βασιλείαν τῶν Κῶν διαδεξάμενον. Περί Εὐρυπύλου δὲ καὶ Κλυτίας ἱστορεῖται ὅτι οὗτοι εἰσὶν οἱ ἐπὶ τῆς Ἡρακλέους πολιορκίας τὴν Κῶ κατοικήσαντες π. Μνημονεύεται ἔτι ὁ Χάλκων, ὑπὸ τῷ ὀνόμα ὁμοῦς Χαλκῶδων καὶ παρ' Ἀπολλοδώρῳ (13), ὡς πληρώσας τὸν ἀπὸ Τροίας εἰς Κῶ προσπλεύσαντα Ἡρακλέα ἐπὶ Εὐρυπύλου βασιλέως τῆς νήσου. Καὶ ὅτι μὲν τὸ ἱστορικὸν τῆς εἰς Κῶ ἀποβάσεως τοῦ Ἡρακλέους τοῦλάχιστον ἐπιστεύετο, δῆλον ἐκ τῶν μαρτυριῶν παρ' Ὁμηρ. Ἰλ. Ο, 28—Ἰλ. Ε, 255—Πινδ. Νεμ. 4, 42—Πλουτ. Ἑλλην. Συζητ., 58.—Ἀνεκδ. Ἐπιγρ. Ross. Φυλλ. 3, ἐπιγρ. 314. ἐν ἣ μνημονεύεται τελετὴ πρὸς ξενισμόν τοῦ Ἡρακλέους τελευμένη ἀπὸ τῆς 16 Πεταγειτνύου μηνός καὶ ἐξῆς—Dapper, Voyage en Archipel, ἐν ἣ πολλὰ τῶν Κῶν νομισμάτων παριστῶσι τὸν Ἡρακλέα μετὰ τοῦ βαπάλου του, καὶ τέλος ἡ ὑπαρξίς θεσεως τινος ἐν Κῶ καλουμένης Ἀρακλῆς. Ἐνταῦθα ὁμοῦς, ἐπειδὴ ὁ λόγος περὶ Χάλκωνος, δὲν εἶνε ἴσως ἄτοπον νὰ ἐξετασθῇ κατὰ τὰς πηγὰς ἡ οἰκογενειακὴ σχέσις τῶν κατὰ τὰ Τρωϊκὰ βασιλέων τῆς νήσου Κῶ, Εὐρυπύλου, Χαλκιόπης, Χάλκωνος, Θεσσαλοῦ, Μέρπος καὶ Κλυτίας.

Κατὰ μὲν τὸν Ἰλ. Β στιχ. 679, σχολ. τοῦ Ἰλ. ΣΤ, 255, τὸν τοῦ Πινδ. Νεμ. 4, 42 καὶ Ἀπολλ. Β, 7, 8, ὁ Εὐρύπυλος βασιλεὺς τῆς Κῶ ἦν πατὴρ τῆς Χαλκιόπης, μεθ' ἧς ὁ Ἡρακλῆς ἐγέννησε τὸν Θεσσαλόν, αὐτὸς υἱοὶ ἦσαν ὁ Ἀντίφος καὶ Φεῖδιππος εἰς Τροίαν, ἐκστρατεύσαντες μετὰ 30 νηῶν.

Κατὰ δὲ τὸν Σχολ. Ἰλ. Β, 677 ὁ Ἡρακλῆς μετὰ τῆς Χαλκιόπης ἐγέννησε τὸν Εὐρύπυλον.

Κατὰ τὸν Ἰγνόν §. 97 ὁ Θεσσαλὸς λέγεται σύζυγος τῆς Χαλκιόπης, ἐξ ἧς ἐγέννησε τὸν Ἀντίφον καὶ Φεῖδιππον.

Κατὰ τὸν Ἀπολλ. Β, 7, 1 ὁ Εὐρύπυλος εἶνε υἱὸς τοῦ Ποσειδῶνος καὶ τῆς Ἀστυπαλαίας.

Κατὰ τὸν Σχολ. Θεοκρ. 7, 6 ὁ Μέρπος γεννᾷ τὴν Κλυτίαν, ἣτις μετὰ τοῦ Εὐρυπύλου γεννᾷ τὸν Χάλκωνα.

Ἐκ τῶν μαρτυριῶν τούτων καίτοι διαφωνουσῶν πιθανολογεῖται μᾶλλον ἡ ἐξῆς γενεαλογία.

(13) Ἀπολλοδ. Β, 7, 1—Β, 7, 8.

Μέρπος·

Κλυτία : Εὐρύπυλος

Χάλκων, Χαλκιόπη

μεθ' Ἡρακλέους

Θεσσαλὸς

Ἀντίφος, Φεῖδιππος.

Ἡκμασε λοιπὸν ὁ κατὰ Θεοκρίτον ἱδρυτὴς τῆς πηγῆς πρὸ τῶν Τρωϊκῶν. Ἐπομένως αὕτη ἀπὸ μὲν τοῦ Θεοκρίτου ἀκμάσαντος τῷ 290 π. Χ. φέρει ἡλικίαν 2070 ἐτῶν· ἐὰν ὁμοῦς παραδεχθῶμεν ὡς ἀληθῆ τὴν ὑπὸ Χάλκωνος κτίσιν αὐτῆς καὶ τὴν κοινὴν χρονολογίαν τῶν Τρωϊκῶν συμβάντων (1184) ἀνευρίσκομεν τὴν Βουρίναν κτίσιμα ὑπερτρισχιλιετής.

Γ. Πλάτανος Ἰπποκράτους. (14)

Εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰπποκράτους πλάτανος ἐτῶν χιλίων
κρήνας καὶ ναοὺς σταγάζει διὰ κλάδων μακροσκιῶν
καὶ ὑπερμεγέθεις λίθους εἰς τὰς ρίζας τοῦ τυλίστων
κύριος τῆς ἀνω νήσου φθάνει μέχρι τῶν ἀδύστων
ἐκλυβύται κατ' αἰῶνας, ἀλλὰ ζῇ καὶ ἀναθάλλει.
Οὕτως ἡ ἀγία Πίστις

(Ἰλ. Σούτσου Ἀπομν. σελ. 151).

Τὸ Βουρίνειον ὕδωρ δι' ὀχετῶν ὑπογείων ἐκ κεράμων κατερυθρομένων κατέρχεται ἐπὶ μίαν ὅλην ὥραν, καὶ δι' ὀχετῶν ὑπεργείων καὶ ἀψιδωτῶν εἰσέρχεται ἐντὸς τῆς πόλεως, ὑπογείως δὲ πάλιν μεταχετεύεται εἰς τὰς ἐν αὐτῇ παμπληθεῖς Μαυριτανικὰς κρήνας κατὰ διαφόρους ἀποστάσεις κειμένας καὶ παρὰ τὴν παραλίαν αὐτήν. Ἐν διαφόροις δὲ διαστάσεσι τῆς καταβάσεως αὐτοῦ ὑπάρχουσι κατάφυτοι θέσεις καὶ δεξαμεναί, μία δὲ ἐξ αὐτῶν τῶν θέσεων καλεῖται Ζύϊ (Ζύϊ=μέσον τῆς ὁδοῦ) καὶ ἐτέρα σμικρὰν κατωτέρω καλουμένη Ἀρπαύρης (15) (Τουρκ. Τσατάλ-τεπέ=διπλοῦς λόφος). Τὸ πολυπαθὲς τοῦτο ὕδωρ ὀχετῆται καὶ εἰς μαυριτανικὴν τινα κρήνην ἀπέχουσαν τῆς παραλίας οὐχὶ πλέον τῶν 100 βημάτων, καὶ κατέχουσιν τὸ μέσον γραφικωτάτης κυκλοτεροῦς πλατείας. Αὕτη δι' ὁδοῦ μὲν εὐρυτάτης φέρει πρὸς ἀνατολὰς εἰς τὴν παραλίαν, πρὸς δὲ τὸ ἀρκτοανατολικὸν περιορίζεται ὑπὸ γεφύρας, ἣτις συνδέεται μετὰ τοῦ κατέναντι φρουρίου περιβάλλοντος ἐν μέρει τὸν κατὰ τὴν περιοχὴν ἐκαίνην κλειστὸν τῆς νήσου λιμένα, πρὸς δυσμὰς δὲ καὶς Μωαμεθανικὸς ἱκανῶς μέγας ὅλος ἐκ μαρμάρου ὠκοδομημένος, ὅστις κατὰ τὴν ιδέαν τινῶν περιηγητῶν κατέχει τὴν θέσιν τοῦ Ἀσκληπείου (16), πρὸς τὸ δυτικοαρκτικὸν δὲ ταρεῖον Μωαμεθανικὸν κατάφυτον ὅλως καὶ τύμβον μαρμαρίνων καὶ ἐπιχρύσων πλήρες, κατέχον τὴν θέσιν τοῦ πρότερον ἵπποδρόμου. Πλαγίως δὲ τούτου κιγκλιδωτὸν οἶκον ἐνέχον πεδινὰ πυροβόλα. Τοιοῦ-

(14) Platanus Orientalis (Λιν.)

(15) Ἰσως ἡ λέξις παράγεται ἀπὸ τοῦ Ἀνάπυλα· διότι καθόλου εἰπεῖν ἡ ὑπαρξίς τῆς θέσεως ταύτης τοιαύτην χρῆσιν ἔχει τοῖς εἰς τὴν πηγὴν ἢ ἀλλαγῶς ἐκ τῆς πύλεως ἀπερχομένοις.

(16) Γενικὸν Γεωγρ. Δεξ. ὑπὸ ἐταιρίας Γεωγραφ. ἔκδ. 1830. λεξ. Stanckio.

τος τις περίβολος εὐμοιρῶν καὶ καφενείων καὶ περὶ τὰς 3 ὁδοὺς ἐκ διακρίσεων τῆς πόλεως μερῶν εἰς τὴν πλατεῖαν φερούσας ἀποτελεῖ τὸν κύκλον τῆς πλατείας. Ἐν τῷ μέσῳ δὲ τετράγωνον ὕψωμα περιτεταχισμένον καὶ ὑπόβαθρον κατὰ τὰς τρεῖς αὐτοῦ πλευρὰς, ἐφ' οὗ κεῖται ἡ πλάτανος αὕτη τοῦ Ἰπποκράτους, ἥτις φέρει μετὰ τινος μεγαλείου τὸ ὄνομα τοῦ ἐνδοξοτέρου τῆς νήσου ἀνδρός, ὅπερ μόνον ἴσως ἐκ τῶν περικλεῶν τῆς ἀρχαιότητος ἀνδρῶν αἰσθάνεται εἰσέτι δημῶδες εἰς τὴν πατρικὴν αὐτοῦ γῆν. Εἶναι δὲ δένδρον ὑπερμέγεθος, ὅπερ διὰ τὴν ἀρχαιότητα αὐτοῦ προκαλεῖ τὸν σεβασμὸν παντὸς παρατηρητοῦ. Κηλύνει δὲ ἐξ ὁλοκλήρου τὴν εἰρεῖαν πλατεῖαν διὰ τῶν ἀρχαίων καὶ στραγγαλιδῶν αὐτοῦ βραχιόνων, καὶ τὴν δροσίζει διὰ πυκνοτάτης σκιάς. Ὁ κορμὸς του σχεδὸν ἑλλειπτικὸς καὶ κοῖλος, ἔχει περιφέρειαν μὲν 9, μετρ. 80, ὕψος δὲ 2, 80. Ἀναχωρῶν ὁμοῦ ἀπὸ τοῦ σημείου τούτου διακτέμνεται εἰς 4 μεγίστους βραχιόνας, ὧν ἕκαστος ἔχει περιφέρειαν τριῶν μέτρων, φερόμενος δὲ ὁριζοντίως εἰς ἀπόστασιν 10 μέτρων οὐδὲν φύλλωμα ἔχει, εἰς δὲ τὰ ἄκρα καὶ τὰς πλευρὰς ἑκάστου αὐτῶν ἔρχονται κλώνες κεκοσμημένοι ὑπὸ φυλλωμάτων. Διὰ τὰ διατηρήσῃσι δὲ εἰς τὴν ὀριζόντιον θέσιν των τοὺς ὀγκώδεις τούτους βραχιόνας, οἵτινες λίαν μεμακρυσμένοι τοῦ κορμοῦ καὶ περφορισμένοι κλάδων καὶ φυλλωμάτων ὄντες ἤθελον καταθλασθῇ ἐξ ἀδυνατισθέντες ὑπὸ τοῦ ἰδίου αὐτῶν βάρους, ὑπεστήριξαν αὐτοὺς κατὰ διαφόρους ἀποστάσεις διὰ κίωνων ἐκ μαρμάρου καὶ γρανίτου. Ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου ἐκείνου τὸ ξύλον τῆς πλατάνου περιέλαβεν αὐτοὺς οὕτως, ὥστε μετὰ τῶν κίωνων ἀποτελεῖ ἓν σῶμα. Πρέπει δὲ νὰ ᾔνε λίαν ἀρχαῖοι οἱ κίονες οὗτοι, λέγει ὁ Rouquerville (17), διότι οἱ κλώνες, οὓς ὑποστηρίζουσιν εἶνε οὕτως συνεσφιγμένοι διὰ τοῦ φλοιοῦ των, ὥστε ἀνασηκόνουσι τοὺς κίονας ὅταν ταραττώνται ὑπὸ τῶν ἀνέμων. Ἄν δὲ καὶ στερῇται νῦν ἑνὸς τῶν λαμπροτέρων αὐτῆς βραχιόνων, τοῦ μέχρι τοῦ φρουρίου ἐκτεινομένου, εἶνε ὁμοῦ πάντα ἀντικείμενον θαυμασμοῦ. Ὅποσον δὲ εἶνε τὸ ὅλον ὕψος μέχρι οὗ ἀνέρχονται οἱ ἀκρέμονες τῶν κλάδων αὐτοῦ ἐπικαλύπτοντες τὸν Μωσαμεθανικὸν ναὸν, ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ ἀναλογιζόμενος τὸ λοιπὸν μεγαλεῖον τῆς πλατάνου. Δένδρου τοσοῦτον τεραστίου ἡ ἀναξήτησις τῆς ἡλικίας δὲν θέλει εἶσθαι βεβαίως ἀνωφελὲς οὔτε ἀδιάφορος εἰς τὴν φυτικὴν φυσιολογίαν. Καὶ ὡς μὲν λέγει ὁ Jonnini, (18) ἕκαστος εὐκόλως θέλει πιστεύσει ὅτι πλέον τῶν 10 αἰώνων παρῆλθον ἀπὸ τῆς φυτεύσεως αὐτοῦ, εἰάν δώσῃ προσοχὴν εἰς τὸ μέγεθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς πλατάνου· διότι τὸ ξύλον τοῦ δένδρου τούτου λίαν στερεὸν ὡς καὶ τῆς δρυὸς αὐξάνει μετὰ πολλῆς βραδύτητος. Κατὰ τὸν συντάκτην ὁμοῦ τοῦ ἄρθρου Κὼς ἐν τῷ μνημονευθέντι Λεξικῷ ἡ ἀρχὴ αὐτῆς ἀναβαίνει εἰς 900 ἔτη

καὶ ἐπέκεινα. πολλοὶ δὲ κατ' αὐτὸν συγγραφεῖς νομίζουσιν ὅτι ὑπῆρχεν ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Ἰπποκράτους (ὅπερ δίδει εἰς αὐτὸν ἡλικίαν 22 αἰώνων), καὶ ὅτι εἶνε ὁ αὐτὸς τῷ ὑπὸ τοῦ Πλινίου περιγραφόμενος. Δυστυχῶς ὁμοῦ οὐδαμοῦ παρὰ Πλινίῳ εὑρηταί τι περὶ τοῦ δένδρου τούτου.

Ἐπὶ τοῦ τετραγώνου ἐφ' οὗ κεῖται ἡ πλάτανος, ὑπὸ τὴν σκιὰν αὐτῆς, ἡ μαυριτανικὴ πηγή καὶ ἄλλη νεωτέρα παρὰ τὰ πλάγια τοῦ τετραγώνου δροσίζουσι τὴν γῆν, ἑκατοντάδες δὲ ὁλοφυγόνων (δεχοχτουρῶν) ζῶσαι διηνεκῶς ἐντὸς τοῦ φυλλώματος τούτου, ἃς τινες ὑπὸ θρησκευτικῶν ἀρχῶν ἐμπνεόμενοι οἱ ἐκεῖσε Ὀθωμανοὶ περιποιῶνται μεγάλως, ἐμφυχούσι τὴν εἰκόνα ἐκείνην. Δὲν δύναται τις νὰ ἴδῃ, ἐπιλέγει ὁ Τοξίερς, θέσιν γραφικωτέραν ταύτης.

Ἐντὸς τῆς πλατείας ταύτης ὑπὸ τὸ προμνηνευθὲν τετράγωνον ἐφαίνοντο πρό τινων ἐτῶν δύο βωμοί, ὧν τὸν ἓνα περιέγραφεν ὁ Τοξίερς. «Ὁ βωμὸς οὗτος, λέγει, ὁ ἐν πλατεῖᾳ τινι τῆς Κῶ, ἐκοιλώθη ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ὄλμος ἐν ᾧ κοπινίζουσι τὸν σῖτον. Ἡ κοσμοῦσα αὐτὸν γλυπτικὴ ἀνακαλεῖ εἰς τὴν μνήμην τὴν ὡραιότεραν τῆς τέχνης ἐποχῆν. Τρία περὶ τὰ δαιμόνια στηρίζουσιν ἐπὶ μὲν τῆς δεξιᾶς περιπλοκάς ἀνθέων, διὰ δὲ τῆς ἀριστερᾶς φέρουσι κηδεμνα καὶ φαίνονται πορεύμενα πρὸς θυσίαν τινα. Τὸ ἔνδυμα εἶνε ἀμιμητῶς γλαφυρώτατον καὶ χαριέστατον et tenues loe veste movere sinus.

Προπερτ. 1, 2.

Ὁ στίχος οὗτος δὲν ζωγραφεῖ ἐντελῶς τὴν χαρίεσσαν ἐκείνην σύνθεσιν; — Μετὰ τινὰ ὁμοῦ ἔτη καὶ αὐτὸς θέλει καταστῇ ὄγκος λίθινος ἄμορφος π. Ἀλλ' εὐτυχῶς τὸ γλυπτικὸν τοῦτο ἔργον μετεκομίσθη εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει μουσεῖον κατὰ τὴν παρελθούσαν δεκαετηρίαν. Ἐτερός τις ὁμοῦ διασώζεται εἰσέτι, ἀλλὰ πολλῶ ἀπέχει τῆς θαυμασίας τοῦ πρώτου καλλονῆς. Ἐντὸς τῆς αὐτῆς πλατείας ἔκειτο πρὸ τοῦ 1830 καὶ δεξαμένη ἐκ Παρείου μαρμάρου φέρουσα γεγλυμένους δύο ὄφεις συμπεπλεγμένους καὶ πέντε νεάνιδας θυούσας αἶγα εἰς τὸν θεὸν τῆς Ἐπιδαύρου.

Ἀλλ', ὡς μὴ ὠφελεν, αἱ αἰμοχαρεῖς τῆς βαρβαρότητος χεῖρες ἠγέρθησαν καὶ κατὰ τῶν ἀψύχων τούτων ἀνεκτιμήτων μνημείων τῆς ἑλληνικῆς περιουσίας!

Σ. Κ. Π.

Ο ΚΑΘΡΕΠΤΗΣ ΤΟΥ ΔΙΑΒΟΛΟΥ.

Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.

—ooo—

— Ὡ φίλε μου, εἶσαι ὁ τελειότερος ὅλων τῶν ἀνθρώπων.

Ταῦτα ἔλεγεν ἡ Οὐρανία πρὸς τὸν σύζυγόν της, ἀτενίζουσα αὐτὸν ὡς ἂν ἦτον ἐν τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου ἢ ὡς ἄγγελος φέρων μαῦρον ἔνδυμα. Ναί

(17) Histoire de la régénération grecque. Tom. 3 σελ. 49.

(18) Voyage en Grèce et en Turquie.